

Suomen Turkiseläinten Kasvattajain Liitto ry – FIFURin lausunto:

Asia: VN/22006

Lausuntopyyntö koskien yritysten määräaikaista kustannustukea koskevan lain (508/2020) muuttamista

Suomen Turkiseläinten Kasvattajain Liitto ry - FIFURin lausunto:

Suomen Turkiseläinten Kasvattajain Liitto ry – FIFUR kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi koskien yritysten määräaikaista kustannustukea koskevan lain muuttamista.

Kansainvälistä turkiskauppaa tekevät suomalaiset turkistuottajayritykset, nahkonta- ja muokkauspalveluyritykset, elinkeinon kuuluvat rehusekoittamot ja myös suomalainen huutokauppayhtiö ovat kärsineet vakavasti koronaviruksen talousvaikutuksista. Markkinat sulkeutuivat lähes täysin koronaviruksen alettua keuhkotautilla 2020, ja markkinahäiriö on jatkunut syksyllä 2020. Markkinahäiriön ennakoituaan jatkuvan myös tilikaudelle 2020/21 kansainvälisten rajoitustoimien vaikeuttaessa kauppaa.

FIFURin jäsenyhdistyksiin kuuluvissa turkistilayrityksissä koronaviruksen ja siihen liittyvät kansalliset ja kansainväliset rajoitteet ovat suoraan vähentäneet turkistilayritysten myyntiä merkittävästi tavalla. Turkistilayritysten järjestäminen alkuperäisessä laajuudessaan on ollut täysin mahdotonta vuoden 2020 aikana. FIFURin jäsentilat tarvitsevat kustannustukea selvittääkseen koronaviruksen aiheuttamasta kriisistä.

Turkistilayritykset ovat olleet väliinputoajina toimialarajausten vuoksi aiemmassa Valtiokonttorin jakamassa yritysten yleisessä kustannustuen, koska yritysten katsottiin kuuluvan alkutuotannon aloihin. Tämän lausunnon kirjoitushetkellä valtion 5.lisätalousarviossa esitetyn maaseudun alkutuotannon kustannustuen tilanne on edelleen auki. Näin ollen turkistilayritykset ja myös nahkontapalveluyritykset ja rehusekoittamot ovat edelleen väliinputoajan asemassa koronakriisimuodoissa.

Lisäksi on huomioitava, että turkistuottajien yritykset operoivat alkutuotannon, materiaalinkäsittelyn ja kansainvälisen tukkukaupan alueilla. Turkistilayrityksillä tapahtuva turkiseläinten kasvatus on luonteeltaan eläintenpitoa ja alkutuotantoa, mutta taloushallintoyritys Norlic Oy:n FIFURille tekemien laskelmien mukaan turkistuottajayrityksen kokonaiskuluista noin 1/3 kuluu kiinteinä kuluina myytävien turkistilayritysten nahkontaan, käsittelyyn, lajitteluun ja markkinointiin.

FIFUR pyytääkin lausunnossaan, että turkistilayrityksiltä huomioitaisiin yleisessä kustannustuen hakukelpoisina kustannuserinä vähintään 1/3 nahkakohtaisista tuotantokustannuksista kiinteinä, nahkontaan, käsittelyyn, lajitteluun ja markkinointiin liittyvinä kuluina. Mikäli alkutuotannon kustannustuesta ei tule riittävässä ajassa päätöksiä, FIFUR esittää, että kaikki turkistilayritykset ja niiden kiinteät kulut, mukaan lukien rehu, hyväksytään yleisessä kustannustuen.

Lisäksi nahkonta- ja muokkauspalveluja tarjoavissa yrityksissä ja rehusekoittamoissa koronaviruksen on laskenut merkittävästi myyntiä, ja niille on kertynyt merkittävät kiinteät kulut. Myös näiden yritysten pitäisi päästä yleisen kustannustuen piiriin.

FIFUR pitää yleisesti tärkeänä, että yritysten toimintaedellytysten turvaamisessa kustannustukien jakoperusteet ovat tasavertaiset ja oikeudenmukaiset sekä sellaiset, että yritykset voivat niitä oikeasti hyödyntää.

FIFUR pyytääkin lainvalmistelussa huomioitavan seuraavat asiat (1-5):

1. Kustannusten seurantakausi tulee alkaa riittävästi tilikauden 2019 puolelta, koska tuotanto- ja kauppasykleittäin toimivalla alalla, kuten turkiselinkeinossa, pääosa kustannuksista syntyy yleisesti edeltävän vuoden heinä-tammikuun välisenä aikana, kun taas pääosa tuloista, joihin mainitut kustannukset voidaan kirjanpidollisesti kohdistaa, kertyvät seuraavan vuoden keväällä, kesällä ja syyskesällä. Turkistuottajilla koronakriisin takia tänä vuonna myymättä jääneet nahkat on tuotettu ja kulut aiheutuneet vuoden 2019 jälkipuoliskolla. FIFUR pyytää, että kustannusten seurantakausi alkaa esimerkiksi 1.7.2019 ja yltää vähintään valmiuslain voimaantulon 17.3.2020 yli nyt lausunnolla olevan lakimuutoksen hyväksyntään asti.
2. Turkistilayritysten osalta hyväksytään hakukelpoisiksi kustannuksiksi yleisessä kustannustuessa vähintäänkin turkisinahkojen nahkontaan, käsittelyyn, lajitteluun ja markkinointiin liittyvät kustannukset, jotka ovat todistetusti noin 1/3 nahkakohtaisista tuotantokustannuksista.
3. Mikäli 5:ssä lisätalousarviossa olevasta alkutuotannon kustannustuesta ei saada päätöstä riittävässä aikataulussa, hyväksytään yleisen kustannustuen piiriin myös turkistilayritykset ja niiden kiinteät kulut ja rehukulut hakukelpoisiksi kustannuksiksi tuotantoeläinten terveyden ja yritystoiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi.
4. Nahkonta- ja muokkauspalveluja tarjoavat yritykset ja turkiseläinrehua valmistavat rehusekoittamot vahvistetaan hakukelpoisiksi yrityksiksi.
5. Lakiluonnoksen mukaista kustannustukea voitaisiin hakea muutoshakemuksilla viranomaisten maksatusjärjestelmän kautta, mikä nopeuttaisi päätöksentekoa. Lisäksi tulee huomioida maksatusta hoitavien viranomaisten resurssit niin, että maksatuspäätöksiä voidaan tehdä vuoden 2021 puolella.

FIFUR pyytää erityisen painavilla syillä ja alla olevilla perusteluilla, että turkismyyntiä ja tukkukauppaa harjoittavat turkistilayritykset, nahkonta- ja muokkauspalveluyritykset ja rehusekoittamot pääsisivät uuden yleisen kustannustuen piiriin

- Euroopan Unionin toiminnasta tehdyssä sopimuksessa, SEUT-sopimuksessa, turkisinahkojen myynti on Liitteen 2. mukaista liiketoimintaa, ei Liitteen 1. alkutuotantoa.
- Vaikka turkistilayrityksen toimialaksi PRH:n/YTJ:n/verottajan rekistereissä olisi merkitty pelkästään 01491 turkistarhaus, käytännössä kaikki turkistilayritysten tulot tulevat hakukelpoisista kategorioista ”46240 Turkisten ja nahkojen tukkukauppa” tai ”14200 Turkisvaatteiden ja – tuotteiden valmistus” tai vaihtoehtoisesti ”47714 turkisten ja nahkavaatteiden vähittäiskauppa”. YTJ:hin merkittyä lyhyttä toimialakuvausta ei tule tässä yhteydessä pitää ratkaisevana tekijänä, vaan huomio on kiinnitettävä tosiasiallisiin olosuhteisiin.
- Erityisen painaviin syihin vedoten Suomen Turkiseläinten Kasvattajain Liitto FIFUR pyytää, että huutokauppayhtiön kautta tai suoramyyntillä turkismyyntiä harjoittavat turkistilayritykset luetaan yleisessä kustannustuessa hakukelpoisin yrityksiin ja toimialoihin.
- Osa turkistuottajien yrityksistä toimii jopa kolmannessa tai neljännessä sukupolvessa ja PRH:n ja verottajan toimialarekistereissä yrityksen toimialaksi voi olla ilmoitettu vain turkistarhaus, eikä tosiasiallisesti tehtävää, hakukelpoista turkisten ja nahkojen tukkukauppaa (46240) tai turkistuotteiden valmistusta (14200).

- FIFURilla on noin 650 jäsenyritystä tällä hetkellä. Mikäli kaikki lähtevät päivittämään ja lisäämään toimialamerkintöjä PRH:n ja verottajan kautta, tämä kestäisi kohtuuttoman pitkään, eikä ehtisi välttämättä näkyä tietokannoissa hakuprosessin aikana.
- Koska kyseessä on tekninen asia, FIFUR pyytää lainvalmistelussa ja kustannustuen maksatuksessa tulkitsemaan toimialan hakijan eduksi, koska tosiasiallinen toimiala on turkisten ja nahkojen myyntiä ja tukkukauppaa (46240) (suuret volyymit käsiteltyjä, myytyjä nahkoja per vuosi per yritys, ammattimaiset ja välittäjänä toimiville huutokauppayhtiöille rekisteröityneet tukkuostajat ostajina) tai vaihtoehtoisesti turkistuotteiden valmistusta (14200), sillä kansainvälisille vientimarkkinoille myytävä turkisinahka on käsitelty tuote.
- Alalla vallitsee kansainvälinen välittäjäkauppaan perustuva kauppatapa, jossa käsitellyt turkisinahkat ovat tuottajan omaisuutta, kunnes ne huutokaupassa tai suoraan myydään. Kauppa on luonteeltaan tukkukauppaa, koska määrät ovat suuria tuhansista satoihin tuhansiin nahkoihin per vuosi per yritys ja ostajat ammattimaisiatoimijoita, jotka ostavat turkikset esimerkiksi useamman muotibrändin tilausten mukaan.

Lisätietoa turkiselinkeinon ajankohtaisesti tilanteesta: Koronapandemian markkinahäiriö aiheuttanut suomalaisille tuottajille yli sadan miljoonan euron myynnin menetykset

Turkiselinkeino ei ole perinteisten maatalouden tukien eikä EU-tukien piirissä ja eroaa täten kustannusrakenteeltaan muista maatalouden aloista. Turkistuottajan tulo muodostuu neljä kertaa kaudessa Vantaalla Saga Furs Oyj:n huutokaupoissa saadusta nahan hinnasta.

Koronapandemiasta johtuvan markkinahäiriön vuoksi huutokauppoja ei ole kuluvana vuonna päästy pitämään normaalilla tavalla.

Kansainväliseen turkiskauppaan koronapandemia ja siihen liittyvät matkustusrajoitukset ovat iskeneet kovasti vuoden 2020 aikana. Maakohtaisista epidemian ehkäisytöistä ja matkustusrajoituksista johtuen turkishuutokauppoihin Suomeen ja Tanskaan, jossa toimii kilpaileva huutokauppayhtiö, on päässyt fyysisesti vain pieni osa ostajista. Huutokauppayhtiöiden pitämät verkkohuutokaupat eivät ole lähellekään korvanneet normaalivuosien fyysistä huutokauppamyyntiä.

Kaupan seisahtuminen on suoraan näkynyt suomalaisten turkistilayritysten tuloissa. Elokuussa 2020 FIFURin jäsenyritysten osalta menetettyjen tai myöhästyneiden myyntitulojen määrä oli nahkavarastojen perusteella arvioituna noin 108 miljoonaa euroa verrattuna vuoden 2019 vastaavan ajanjaksoon.

Kauden päähuutokauppojen kutistuminen koronan aiheuttaman markkinahäiriön vuoksi on ajanut monet tuottajat akuuttiin likviditeettikriisiin. Tilanne on täysin poikkeuksellinen ja aiheuttaa vakavia tilapäisiä rahoitushaasteita kaikille tuottajille heidän taloudellisesta tilanteestaan riippumatta.

8.-16. syyskuuta 2020 pidetyssä Saga Furs Oyj:n turkishuutokaupassa myytiin turkisinahkoja noin 72 miljoonan euron arvosta. Minkin osalta saavutettiin määrässä jopa yhden huutokaupan kaikkien aikojen ennätys, 4,2 miljoonaa myytyä minkinnahkaa, mutta minkinnahkojen hinnat olivat vielä heikot johtuen mm. koronaviruksen aiheuttamasta markkinahäiriöstä. Syyskuussa myydyistä minkinnahkoista suurin osa oli kerätty myyntiin muista tuottajamaista kuin Suomesta, eikä myyntitulo suomalaisten tuottajien osalta riittänyt paikkaamaan alkuvuoden menetettyä myyntiä. On myös muistettava, että myytyjen minkinnahkojen keskihinta on tällä hetkellä noin puolet tuotantokustannuksista.

Suomalaisille tuottajille tärkeiden ketun ja suomensupin kauppa ei vetänyt, koska koronapandemian seurauksena näiden nahkojen päämarkkina eli muotiteollisuus ei ehtinyt suunnitella ja valmistaa uusia mallistoja keväällä koronavirustilanteesta johtuen. Näin ketun ja suomensupin nahkojen myynti jäi vähäiseksi. Näin ollen suomalaisilla turkistuottajilla rahoituksen ja mahdollisten tukitoimien tarve on edelleen suuri, ja on tärkeää, että suomalaisia turkistuottajia tuetaan valtion piiriin kuuluvilla tukitoimilla koronaepidemian aiheuttamassa markkinahäiriössä, jotta ala on elinvoimainen vientikaupan aikanaan elpyessä.

FIFURin näkemyksen mukaan sertifioituilla turkiksilla on kysyntää, mutta koronaviruksen estotoimet ovat aiheuttaneet hankalasti ennustettavan markkinahäiriön, kuten yllä on kuvattu. Turkisala on odottanut alan oman hintasuhdanteen olevan etenkin minkintuotannon globaalin pienenemisen myötä jo vähitellen kääntymässä parempaan. Koronavirusepidemia ja kansainväliset rajoitustoimet alan tärkeimmillä markkina-alueilla sekoittivat kuitenkin vuoden 2020 markkinatilanteen pahasti. Myös seuraavien huutokauppojen järjestäminen riippuu edelleen koronavirusepidemian kehittymisestä, eikä koskaan aiemmin alan kansainvälisessä historiassa huutokauppoja ole jouduttu vastaavalla tavalla siirtämään.

312 miljoonan euron viennin arvo ja 119 miljoonan euron verokertymä 2019

Turkiselinkeino on suuri vientitulojen tuottaja ja veronmaksaja. Verovuonna 2019 turkiselinkeinon viennin arvo oli 312 miljoonaa euroa, josta Suomessa tuotettujen turkisnahkojen arvo oli noin 150 miljoonaa euroa. Turkisala tuotti veroja ja maksuja Suomeen 119 miljoonaa euroa. Turkiselinkeinon suora työllisyysvaikutus on 4030 henkilöä. Turkiselinkeinon vuotuiset tilastot ovat Taloustutkimus Oy:n laskemat.

Suomen Turkiseläinten Kasvattajain Liiton - FIFURin alueyhdistykseen kuului vuoden 2019 lopussa 676 jäsenyritystä, joilla on yli 700 turkiseläinten kasvatuspaikkaa. 95 % jäsentiloista on keskittynyt neljään Pohjanmaan maakuntaan: Pohjanmaa, Etelä-Pohjanmaa, Keski-Pohjanmaa ja Pohjois-Pohjanmaa. Näiden neljän maakunnan lisäksi Suomen Turkiseläinten Kasvattajain Liiton jäsentiloja on kaikissa Suomen lääneissä ja maakunnissa Ahvenanmaa mukaan lukien.

Kunnioittaen, Vantaalla 21.10.2020

Marja Tiura
Toiminnanjohtaja
Suomen Turkiseläinten Kasvattajain Liitto ry – FIFUR
050 511 3060
marja.tiura@fifur.fi